

DATUM
2013-11-14
ERT DATUM
2013-08-14

DIARIENR
2013/177-4
ER BETECKNING
S2013/4872/FS

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Ansvarsfull hälso- och sjukvård – slutbetänkande av Patientmaktsutredningen, SOU 2013:44

Statskontoret tillstyrker sammanfattningsvis förslagen i utredningens betänkande Ansvarsfull hälso- och sjukvård. Den föreslagna *lagen om organisation av hälso- och sjukvårdsverksamhet* innebär att ansvaret blir tydligare och mer överskådligt, vilket är positivt. Vi menar dock att utredningen inte har lämnat tillräckligt utförliga förslag inom övriga delar.

Betänkandet innehåller tre delar:

- lag om organisation av hälso- och sjukvårdsverksamhet,
- jämlik vård och
- patientklagomål.

Statskontoret har valt att kommentera samtliga tre delar.

Lag om organisation av hälso- och sjukvårdsverksamhet

Den föreslagna *lagen om organisation av hälso- och sjukvårdsverksamhet* innebär att landstingets ansvar som huvudman ökar. Statskontoret bedömer att lagen kan få stora konsekvenser för enskilda landsting, då landstingen ska erbjuda öppen vård även till dem som omfattas av ett annat landstings ansvar för hälso- och sjukvård.¹ Statskontoret menar att förslaget riskerar att få stora ekonomiska konsekvenser för vissa landsting och kommuner. Statskontoret pekade redan i remissvaret till utredningens delbetänkande på att analysen av vilken effekt förslaget kunde få för enskilda landstings ekonomi inte var tillräckligt omfattande.

Jämlik vård

Statskontoret menar att förslaget som innebar att patienter kan välja öppen vård över landstingsgränserna inte är tillräckligt för att jämna ut skillnaderna mellan olika landsting. Av både hälso- sjukvårdslagen och den föreslagna lagen framgår att målet för hälso- och sjukvårdsverksamheten i landet är en

¹ Statskontorets remissvar Patientlag SOU 2013:2, 2013-05-23, dnr 2013/53-4.

god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Statskontoret anser att även om detta är en målsättningsparagraf, så är lika vård en central princip i hela sjukvårdssystemet. För att kunna uppnå det måste först och främst informationen om olika behandlingar och klagomål sammanställas på ett bättre sätt och göras tillgänglig för patienterna, för att de ska kunna göra kunskapsbaserade val. Därefter krävs åtgärder för att minska skillnaderna mellan olika vårdgivare och landsting. Statskontoret menar att utredningen inte har analyserat frågan om lika vård tillräckligt djupt. Utredningen har inte presenterat några förslag på detta område utan snarare redogjort för problemen på området.

Patientklagomål

Av utredningens direktiv framgår att den särskilde utredaren ska föreslå en modell för systematisk insamling och bearbetning av patientberättelser i klagomåls- och anmälningsärenden som kommer in till patientnämnderna, Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd och Inspektionen för vård och omsorg.

Statskontoret konstaterar att något förslag till en sådan modell för analys av patienters erfarenheter inte förs fram i betänkandet. Utredarens förslag är i stället att Inspektionen för vård och omsorg ska ges i uppdrag att utveckla system för analys av anmälnings- och klagomålsärenden.

Statskontorets bedömning är att Inspektionen för vård och omsorg redan har ett sådant uppdrag som utredningen föreslår. Av myndighetens instruktion (2013:176) framgår bland annat att Inspektionen för vård och omsorg den 1 mars varje år ska lämna en rapport med en analys av tillsynsarbetet under det gångna året. Av instruktionen framgår även att myndigheten ska samverka med andra berörda myndigheter i syfte att uppnå ett effektivt kunskaps- och erfarenhetsutbyte i tillsynsarbetet. Vidare framgår av regleringsbrevet för 2013 att myndigheten ska utveckla metoder som ska användas för systematiska slutsatser och analyser på nationell nivå.

Statskontoret menar att om utredaren avser att Inspektionen för vård och omsorgs befintliga uppdrag att analysera klagomål och anmälningar mot vården ska utvidgas bör konsekvenserna av ett sådant förslag utredas. Betänkandet saknar i detta avseende konsekvensutredning.

Statskontoret har för närvarande två pågående regeringsuppdrag som berör Inspektionen för vård och omsorg. Sedan april 2011 har Statskontoret i uppdrag att följa och utvärdera hanteringen av patientklagomål mot hälso- och sjukvården i förhållande till patientsäkerhetslagens intentioner om en

säkrare vård.² En delrapport med förslag till förändringar i regelverket ska lämnas den 19 december 2013. Vi beräknar att en slutrapport kommer att lämnas under hösten 2014.

Statskontorets andra uppdrag handlar om att följa upp och utvärdera inrättandet av Inspektionen för vård och omsorg.³ Vi ska bland annat bedöma de åtgärder som myndigheten vidtagit för att utveckla och förbättra tillsynsverksamheten och lämna förslag om eventuella förändringar behöver göras. En delrapport ska lämnas den 31 mars 2014 och en slutrapport senast den 31 mars 2015.

Generaldirektör Yvonne Gustafsson har beslutat i detta ärende. Utredningschef Anna Pauloff och utredare Katarina Johansson, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Yvonne Gustafsson

Katarina Johansson

² Uppdrag att följa och utvärdera den förändrade klagomålshanteringen mot hälso- och sjukvården. Regeringsbeslut 2011-04-07, dnr S2011/3868/FS.

³ Uppdrag att följa upp och utvärdera inrättandet av Inspektionen för vård och omsorg. Regeringsbeslut 2013-02-07, dnr S2013994/SAM.